

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

De sancto Benedicto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

De sancto Benedicto

Sunt tria contemplatur et contemplatio rumi-
nemus. videlicet iudiciorum profunditates.
dulcedinis bonitatem. et maiestatis subli-
mitatem. In quorum contemplatione si tantum
proficimus ut affectus noster habeat et fin-
ea diuinitus afflicta et afficiat. tria lucra inde
reporabimur omnibus diuinitus mundi meliora
scilicet pauorem. dulcor et stuporem. ita ut sin-
gula de singulis illis surgat. Pauor de iudici-
orum profunditate. dulcor de dulcedinis bo-
nitate. et stupor de maiestatis sublimitate
contemplatio reposita. In prima contemplati-
one stetit sanctus David. quod dicit in Psal-
m. Iudicia tua abyssus multa. Quare pauore
stetit Apollonius. cum tremens et panes dicit Ro-
manorum. et altitudo diuinitatis sapientie et
scientie dei quod incomprehensibilia sunt iudi-
cia eius etc. In secunda similiter stetit David.
quando dicit. Quod magna multitudo dulce-
dinis tue etc. Et Sapientia. Quod bonus et
suavis est dominus spiritus tuus. De tertio dicit
Bernardus. Precipua et maxima contemplatio
est admiratio maiestatis. Nec requirit cor
purgatum et a vicibus liberum atque virtutibus or-
natum. ut se facile possit ad superna eleuare.
ac interdum per aliquas morulas stupore et ex-
tasi in suspensum teneat admirantem. De
quo etiam Gregorius dicit. Tunc dei maxime
miramur maiestatem cum in contemplatione eius
obstupescendo obmutescimus. plus musica
re cupientes quam verbis exprimere valeamus.
non inuenientes verba idonea ad tam subli-
mia exprimentia. Argente hoc in nobis do-
mino iesu etc.

De sancto Benedicto.

Sermo CXX.

Ecce elongaui
fugiens et mansi in solitudine
Ps. lxxij. Hodie nobis omni-
bus vita beati patris sancti Benedicti pro-
ponitur ad exemplum. De eo enim dicit Bern-
ardus. Benedictus ille pater per doctrinam suam in-
struit nos et dirigit gressus nostros in viam
pacis. et per vitam suam sanctam roborat nos et
animat. ut magis accedamus ad agenda
que docuit. cum certi simus cum alia non docu-
isse quam que ipsemet opere adimpleuit. Cuius
ergo sermo est et efficacis exemplum. Cupiens
ergo vite sue nos facere sequaces dicit de
seipso verba thematis. Ecce elongaui fugi-
ens et mansi in solitudine. In quibus duo ra-

git. scilicet vite sue demonstrationem. et demonstra-
te vite perfectionem. Primum ibi. Ecce. Secundum
ibi. elongaui fugiens et mansi. Secundum adhuc
in tria diuiditur. Primo tangit suam separati-
onem. ibi. fugiens. Secundum suam elongationem
ibi. elongaui. Tertio horum duorum usque in
finem continuationem. ibi. mansi in soli-
tudine. In primo dicit se a seculo separa-
tum. In secundo inde valde elongatum. In
tertio hoc duplex bonum usque in finem conti-
nuatum. **¶** **¶** Duo ad primum ergo prin-
cipale dicit. Ecce. Per hoc aduerbium demon-
strandi vitam suam nobis demonstrat. ac si di-
cat illud Iudicium. vii. Quod me videritis face-
re omnes facite. Vbi latius sciendum per hoc
aduerbium ecce tria genera rerum demonstran-
tur. scilicet. Magnalia. mirabilia et utilia.
Magnalia sicut patet in Zacharia propheta.
Ecce rex tuus venit. Rex inquam iste de quo
Apocalypsis dicit. Ipse est rex regum et domi-
nus dominantium. Mirabilia. ut patet Isa. vii.
Ecce virgo concipiet et pariet filium et vocabitur
nomen eius emanuel. Quid isto mirabilius
utilia ut patet Apocalypsis. Ecce noua facio
omnia. Quid utilia quod quod a deo in statu glori-
osum inuouamur. Nec omnia in gloriose pa-
tre sancto Benedicto per hoc aduerbium ecce
demonstrant. Fuit enim magnus in vite san-
ctitate. mirabilis in miraculorum multitudi-
ne. utilis in doctrine veritate. De primo di-
cit Bernardus. Quod abba. et abbas. ut mihi si-
tam longe fuero a te Benedicte in futuro.
cum a tue sanctitatis vestigijs longe reperi-
or esse in presenti. Ecce necesse est esse ma-
gnum. que tam magnus. scilicet sanctus Bernardus
asserit supra se multo esse maiorem. Reuera
magnus. quod per eum tam veteris quam noui tes-
tamenti miracula sanctorum dominus operatur
est. Que enim dominus in singulis exhibuit in eo
pene omnia renouauit. De quo Bernardus.
Mira sunt et multum stupenda que de miracu-
lis beati patris colligo. Nam in aqua ex pe-
tra producta. moysen. In ferro quod ex pro-
fundo aque rediit. Helisum. In coruina
obedientia. Deliam. In luctu mortis ini-
mici. David. In aque itinere. Petrum vi-
deo. et sic multorum sanctorum patrum mirabilia
et virtutes in ipso specialiter prosequendo. Con-
grue ergo pater ille sanctus per hoc aduerbium
ecce demonstrat. quia magnus fuit in vita. et
mirabilis in virtutibus. nobisque utilis et sua
doctrina. intercessio et moribus. Bene ergo

ad nostrā imitationē nobis demonstratur
p hoc aduerbiū ecce etc. **N**ūc ergo ipsius
vitam percurramus. Sequitur. Elongauit su-
giens et mansi in solitudine. In quibus tria vt
premissimus tangunt. p que venerabil pa-
ter exhaurit totā vitam suā. scz separatio-
nem. elongationē. et solitudinis demonstra-
tionem. Primum ibi fugiens. Secundū ibi. e-
longauit. Tertium ibi. mansi in solitudine.

Dicat ergo vir dei. Ego prius ante oīa
me separaui a domo patris a fratribus et diui-
cijs etc. Hanc separationē narrat Gregorius
us taliter esse factā. Cum multos ire p ab-
rupta viciorū cerneret. eum quē quasi in-
gressu mundi posuerat pedem retraxit. ne si
quid de sciētia mundi attingeret. ipse post-
modū in immane precipitiū toreretur. Sub-
iungit Gregorius. Despectis itaqz litterarū
studijs. relicta domo et rebus. soli deo pla-
cere desiderās. sancte cōuersationis habi-
tū quesuisti. Nō tamē ista reliccione con-
tentus. amplius cepit se localiter procul a
domo patris elongare. De quo iterū Gre-
gorius. Benedictus puer plus appetens mun-
di mala perpeti qz vite huius laudibz hono-
rari. plus laboribz fatigari qz favoribz ex-
collī. nutriticē suam occulte fugiens deserti
loci secessum petiit. et in artissimo se specu-
tradidit. et tribus annis expro romano mo-
nacho hominibz incognitus mansit. **S**
Sequitur secundū principale. Et mansi in so-
litudine. Licet enim corpore cū hominibz con-
uersaret. semp tamē in spiritu solitudines
cum deo pagebat. **U**n Bernardus. Solus
es in quacūqz hominū frequentia si non cō-
munia cogitas. si nō affectas pntia. sed so-
luz deū cogitas. Hoc fecit scāus pater. Re-
uertamur ergo nūc ad nos et disponamus
domui nostre qz moriemur. sformemur vi-
tam nostrā gloriose patri. Si enim nos de-
lectant et premia etiā nō deterreant ipsius
merita. Imitemur eū precipue in tribus ex-
ercitijs. Primo separemur. secūdo elonge-
mur. tertio in solitudine demoremur. **P**ri-
mo separemur ab oīibz que nō sunt de-
e. et que nō propter deū poterint retineri. Dec-
autē omnia in triplici differētia continentur.
De quibus phus in sua rethorica dicit. Do-
mo possidet triplex bonū. scz exteriorū re-
rū. corporis et anime. In his tribus habitibus
omne quod possidet haberi poterit. Bonū au-
tem rerū offerim deo p votum volūtarie

paupertatis. Bonū corporis p votū castitatis.
Et bonū anime per votū obedientie proprie
volūtatis. Et qz ad religioes pntet qz ten-
dāt ad statū pfectiois. Ad statū autē pfe-
ctōnis cuiuslibet religiois pntet paupras
castitas et obedientia. q sunt substantia reli-
giois. Et ideo ad quēlibet religiosuz redi-
tur vt ad bectria se pstrigat. Cū em religio
dicta est vt nos p ipam in deū religemur.
necesse est vt a pfectis denudemur. vt sic de-
nudati nudū xpm seqmur. De his tribus di-
cit Gregorius. sup Ezech. de holocausto. Luz
qz omne qd habet. omne qd sapit. omne qd vi-
det. omni potēti deo vouerit. holocaustū of-
fert. Qd quidē pnter ad eos q se totū deo
offerunt. Per votū ergo horū triū ab omni
quod nō est deus nos pntemur separamus. Do-
rū autē trium oblationū scāus pater a dei fi-
lio didicit offerre. q p nobis deo pnti obru-
lit res. corp⁹ et aniam. De primis duobz scz
rebus et ania dicit. Dierē. xij. Reliqui domū
meā etc. dedi dilectā aniam meā. De tertio
dicit. Ier. l. Corp⁹ meū dedi pccentibus etc.
Et sic dicit Luce. xij. Nisi qz renunciaue-
rit oīibz que possidet nō pot meus esse di-
scipulus. Et iterū Mat. xvi. et Luc. ix. Qui
vult venire post me abneget semetipm etc.
vbi dicit Gregorius. Aliquū monet nos dñs vt
nra relinqm⁹. aliquū nosmetipos. Sed
fortasse nō est homini laboriosum relinq-
re sua. sed valde difficile est relinquare se-
metipm. non tamen sufficit relinquare no-
stra nisi etiā relinqm⁹ et nos. **S**ed di-
ceres. Si nosipos relinquare debemus q
ibimus extra nos vel quo vadit q se dese-
rit. Rñdes. Aliud sum⁹ p naturā conditi. et
aliud p peccatū lapsi. aliud qd facimus. ali-
ud quod facti sum⁹. Relinqm⁹ nosipos
quales nos peccādo fecim⁹. et maneamus
nosmetipos quales p gratiā facti sum⁹. Ec-
ce q supbus fuerit si ad xpm cōuersus hu-
milis fuerit. semetipm relinqt. et sic de alijs.
Sic qz p bectria nos ab oībz separam⁹. **S**
Secundo cupientes scām pntem. B. imitari
tā separati ab oībz eis deez nos clōgem⁹. Qd
pntingit iterū tribus modis. scz p defectū frui-
tionis. vt qz ppter deū oīa q ad pntem dī-
misi⁹. nō aliquē vsū vlt fructiōne supflu-
um refuem⁹. Sunt aliqz religiosi licet deo
oīa pmiserūt relinqedo. vsū tñ et fructi-
onē relictoz iterū resumūt. quozū reliccio
apud deū p quibulo reputat. imo meli⁹ esse

De sancto Benedicto

nō relinquere q̄ sic relicta resumere. **De-**lius em̄ est nō uouere q̄ postuotū nō solue-
re. De talibz dicit **Ps.** Lollocauit illic. s. in
religione esuriētes. ip̄i autē scz de religione
fecerūt ciuitatē habitatiōis. z seminauerunt
agros z plantauerūt vineas. z fecerūt fru-
ctū natiuitatē. H̄ est tantā copā fruēdi bo-
nis q̄ntā ante ingressū religionis habue-
rūt. Sed ne de nos̄ laqueū inijciam⁹. est/
mantes ex iā dicitis q̄ vsq̄ ad rugirū ven-
tris debeāt esurire. Sciendū est oīa regu-
laria in refectōibz ad solā necessitatē ordi-
nari. Unde si de esidē non debent sumere
q̄ntū necesse est nō p̄nt in dei fructu susten-
tari. qz saccus vacuus stare nō poterit sed
cogit iacere. H̄ solūmodo p̄cauētes. vt sicut
p̄lus in deserto nō flagrent desiderio car-
niū. nec appetāt delicata. z taliter agētes be-
ne ab his que reliq̄rant se elongāt. Sicut
de rebo sicutiā de corpe deo tenemur. q̄ illo
nunq̄ ad libitū n̄m vtamur. sed semp vt
viam⁹ ei cui semel nos dedicauimus. a q̄
empti sum⁹ p̄cio magno. scz p̄cioso sangui-
ne suo. vt glorificem⁹ z porrem⁹ eū ī corpe
n̄o. Non vtiq̄ n̄o. sed duplici iure suo. s.
creationis z redēptionis. Hoc idē dicim⁹
de anīa quā s̄l̄r deo p̄ voluntariā obediētiā
dedim⁹ nūq̄ resumam⁹. vtz vt videamur
facere. p̄riā voluntatē. ne de his tribz illud
Bernardi impropertius incurram⁹. Quid
iterū vos intromittit⁹ de vobis ip̄is q̄ vos
tanta deliberatione d̄no obrulistis. Talit̄
ergo vnusq̄s viuat vt possit dicere illud
Ps. Fact⁹ sum tanq̄ vas pditū. q̄ nec ī re-
bus nec in corpe nec in voluntate aliqd̄ faci-
amus. p̄pter nos̄ ipsos. sed sic exinaniti corpe
spondem⁹ ei de q̄ apl̄us **Phil.** Exinanivit
semetip̄m formā sui accipiēs. p̄pter nos vt
nos offerret deo. Et sic ab his q̄ p̄mo reli-
quim⁹ sum⁹ veraciter elōgari. Secūdo elon-
gemus nos p̄ desideriu⁹ affectionis. rādū
nos a p̄dictis elongantes q̄sq̄ oīa intan-
tum deueniūt defectū vt veraciter dicere
possimus cū apostolo. Omnia arbitrat⁹ suz
vt stercoza. rādū hec agentes quousq̄ om-
nia veniūt in p̄emptū. adeo vt siquid eoz
que reliquim⁹ p̄ obediētiā z p̄tingit resu-
mere. hoc plus grauet. plus cruciet q̄ p̄ri⁹
relinquere grauabamur. nunc pl⁹ delectet
carere q̄ prius grauabat relinquere. Un-
de cū ad hoc ventū fuerit vt non soluz reli-
cta habere nō libeat. sed ad solam eoz me-

moriam in contemptū z despectū veniant.
tunc p̄ defectum affectus plus q̄ prius su-
mus elongari. **Tertio** elongamur a p̄re-
dictis p̄ affectū deuotionis. Quod contin-
git cū in die domini in tempe beneplacit⁹
eius visitari z illuminari gustam⁹ eius dul-
cedinez. qua gustata desipit omnis caro. in/
tantū vt non solū derelicta arbitremur vt
stercoza. sed vt ita dixerim. p̄pter ip̄m cruci-
ficum dicere possim⁹ cum apostolo. **Hi-**
bi mūdus crucifixus est z ego mūdo. **Un⁹**
Bernard⁹. Dulce est esse in hūanis rebus
ei qui de celestibz nihil nouit. Sed si quis
ore cordis gustat que sit illa dulcedo cele-
stium bonoz. quāto illud dulce est quod
intus habz in tantā amaritudinē vertitur
omne quod foris sustinet. Et iterum dicit
Bernard⁹. Anīa que didicit dulcedinē di-
uine p̄sentie degustare. nescio an vel ipsaz
sebennā experiri ad temp⁹ horribilius pe-
nālius vt dicat q̄ sp̄ialis studiū gustantes
suauitatem exire z ad desideria carnis con-
uerri. **Hec ille.** Sed heu pauci ad talē elon-
gationem pueniūt Si quis tamen illac p̄-
uenierit. nō sue virtuti sed diuine gratie h̄
ascribat. nec se securū estimet s̄z timeat zē.
¶ Sequit̄. Tertiu⁹ principale. z man-
si in solitudine. vbi sciendū duplex est solitudo.
scz corporalis z spiritalis. In corpo-
rali solitudine sanct⁹ ille pater tribz annis
p̄mansit in quadā spelunca. homibz absco-
ditus z soli deo cognit⁹. **Spirital** solitu-
do est. cū homo ab interiori tumultu tem-
poraliū se abstrahit vt in solo deo abscon-
dat. **Un⁹ Greg.** Solitudo est a secreto cor-
dis terrenoz. desiderioz expulsio. In hac
solitudine māsit ad diuina cōtemplāda. Et
vt deus humilem inueniret. a terrenis tu-
multibus seip̄m exhibuit alienum. **Sic**
ergo in hoc exercitio sicut z in alijs sanctorum
patrem volumus imitari. necesse est vt et
nos corpora nostra includam⁹. sensus col-
ligam⁹. collectos in deū suspendamus. **De**
his dicit **Ezech. iij.** Ingredere z include-
re in medio domus tue. z ibi loquar ad te.
In hoc q̄ dicit ingredi. tangit corporis
quietationē. **In** hoc autē q̄ subiūgit in me-
dio dom⁹ tue. tangit sensuū collectionem.
In hoc autē q̄ cludit ibi loqr̄ ad te tangit
collectorum sensuū eleuationē. q̄ nequaquā
efficacit̄ eleuant nisi p̄ dinā allocutōez. **In**
his tribz cū fecerit homo qd̄ poterit. deus

animā visitabit. et visitādo potentias illu/
strabit lumine vultus sui. dans ineffabili
modo se nobis. et nos sibi. in quo deo vniti
frui mur bonis q̄ ipse deus possidet i seipso.
Ad quod nos perducatur pater et filius et spi
ritus sanctus. Amen.

De Annunciatione Marie. I.

Sermo XXI.

In sole posuit ta

bernaculū suum. *Psalmo. lxxvii.*
Bernardus. Attendite ad hanc si
militudinē in qua nulla in rebus mūdi po
test esse sublimior. Nihil enī spūsanct⁹ in
visibilib⁹ naturis excellent⁹ inuenire po
tuit. cui virginis excellentiā cōpararet. Ido
dicit. In sole posuit tabernaculū suū. In
verbis ergo premisis sub methaphora so
lis hec gloriosa festiuitas declarat. In qui
bus tria p̄ ordinē declarant. videlicet glo
riose virginis excellentissima commēdatio.
filij dei dignissima p̄ceptio. et omnīū nostr⁹
vtilissima p̄motio. Prīmū ibi. In sole. Se
cū dū ibi posuit. Tertīū ibi. tabernaculum
suū. **P**rimo igitur nomie solis po
nitur nobis glōse virginis excellentissima
cōmēdatio. quā in p̄rietatib⁹ solis lucidif
sime cognoscim⁹. Nō enī solis nomie voca
retur nisi q̄ p̄rietates ei⁹ sibi cōuenientis
sime possent adaptari. Est ergo sciendū q̄
sol habet octo p̄rietates que spūaliter in
tellecte s̄ueniunt virginis glōse. Habz enim
sol in substātia puritatē. in splendore clari
tatem. in situ sublimitatē. in motu p̄tinui
tatem. in influentia secūditatē. ad omnia cō
munitatē. in excellentia singularitatem. in
eclipsi videt habere doloris calamitatem.
Hec omnia spūaliter intellecta glōse virgi
nis statim applicant. **P**rimo dico q̄ sol ha
bet in se puritatē. et tantā q̄ in omnia corpo
ralia nil potest pur⁹ inueniri. adeo etiaz q̄
omniū hominū visus ex puritate ei⁹ offen
dit. Quis enī apertis oculis pleno intuitu
sine lesione solē potest intueri. Terre null⁹
Hec p̄rietates glōse virginis optime cōuenit
que p̄ omib⁹ puris creaturis tā angelic⁹ q̄
humanis excellentē habet puritatē. quam
nulla creatura plena cognitiōe sufficienter
poterit intueri. **I**n Anselm⁹. Ea purita
te nitebat q̄ maior sub deo intelligi nequit.
Omnes enī tā angelici spūs q̄ humani ad
mirādo clamare poterāt i eius assumptōe

illud Lanticorū. Que est ista que ascendit de
deserto. scz i tanta puritate quaz nō solum
nullus hominū s̄ null⁹ etiā nostrū ad ple
num cognoscere poterit. **I**n Bernard⁹
Quis vnq̄ solē istū materialē pleno intuitu
tu apertis ocul⁹ potuit intueri. Sic nullus
marie puritatē aliqua cognitiōe scire pote
rit et videre. **S**ecūdo sol in splendore ha
bet claritatē per quā lucet et plucet oēm su
periorē et inferiorē regionē. ita vt omnia ce
lestia luminiaria in cōparatiōe sui splendor⁹
nō luccant. imo penit⁹ nihil videātur. quia
stelle et luna que in nocte lucēt. ex supercel
lenti claritate solis i die nō solum nō lucēt
sed penitus occultant. Sic beata vgo ma
ria omnē creaturā lucētē tam excellenter
supemicat vt i eius cōparatiōe etiaz omēs
sancti angeli quasi nō sint. aut quasi extin
cti videātur. Et licet i eius cōparatiōe nihil
esse vt etiā apparerā lucētēs tam excelsas
tamē nō modic⁹ ex eius fulgore illustrat
et ex eius p̄sentia tota celest⁹ curia et vniver
sa ei⁹ militia clari⁹ incādescit. **I**n Bernard⁹
Sicut oēs stelle p̄tē luna splendorē suum
habēt a sole nec tamen i eius p̄ntia lucent.
sic omēs sancti lucid⁹ lucent ex ei⁹ p̄sentia
et tamē in cōparatiōe eius q̄si nō luccāt la
tent. **I**nde cōtingit hoc mirabile vt i eius
p̄ntia magis luccāt et tamē nimis latere vi
deant. Sicut super omnia luminiaria celi sol
suo lumine micat et choruscatur. Sic vgo bea
ta sanctitate sup omēs sanctos lucet et c.
Tertio sol i situ habet sublimitatem vt
etiā ex nimis remota altitudine par⁹ ap
pareat. cū tamē sit maior terra. Sic beata
virgo Maria tam in terra p̄ vite merit⁹
q̄ in celo per premium super omēs puras
creaturas in altissimo est locata. **U**bi scie
dum fm statum vie merita in tribus consi
stunt. scilicet in gratijs. virtutibus. et deu
otionib⁹. In quib⁹ omib⁹ suprema et altissi
ma attingebat. **S**upremū in gratijs ē om
nem gratiā habundātissime possidere. et sic
de alijs. **D**e hac habundātia ipa gloriatur
Eccli. xxiii. dicens. Ego in altissimis ha
bito. In omnibus ergo altissimis gratia/
rum. virtutum et deuotionis cōtinue mo
rabatur et c. **Q**uarto sol habet in motu
continuitatem. nunq̄ enim ad moment⁹
vel ad ictum oculi requiescit. sed curs⁹ su
um cōtinuat incessanter. Sic brā vgo ma
ria semp fuit in motu actionis meritozic.